

**Szkoła Wyższa
im. Bogdana Jańskiego**
Wydział Zamiejscowy w Krakowie

Przewodnik praktyk pedagogicznych
dla kierunku Pedagogika specjalność:
przedszkolna i wczesnoszkolna

WERSJA DLA OPIEKUNA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Efektywne praktyki pedagogiczne – platforma między teorią
a praktyką w kształceniu kandydatów na nauczycieli”
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Informacja o Uczelni	5
2. Ważne kontakty	7

II. CELE PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

1. Cele ogólne praktyk pedagogicznych	8
2. Cele szczegółowe praktyk pedagogicznych	8

III. EFEKTY KSZTAŁCENIA

1. Wiedza	9
2. Umiejętności	9
3. Kompetencje społeczne	10

IV. REGULAMIN PRAKTYK

11

V. PLAN PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

18

CZĘŚĆ II

I. REALIZACJA PRAKTYK

1. Zadania Opiekuna praktyk hospitacyjnych krok po kroku	20
2. Zadania opiekuna praktyk w Module 2 – rozwijanie umiejętności wychowawczych i zadania opiekuna w Module 3 – rozwijanie umiejętności dydaktycznych krok po kroku	20

II. MODUŁ 1 – PRAKTYKI HOSPITACYJNE

Programy praktyk hospitacyjnych w wybranych placówkach:

1. Publiczne Przedszkole	22
2. Publiczna Szkoła Podstawowa	23
3. Publiczne Przedszkole Integracyjne	24
4. Zespół Szkół Integracyjnych	25
5. Dom Dziecka	26
6. Ośrodek wczesnej interwencji	27
7. Dom kultury	28

Autor:
Katarzyna Kutek-Sładek

Wydawca:
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego
ul. Chełmska 21 A
00-724 Warszawa

W niniejszym Poradniku Praktyk Pedagogicznych zostały wykorzystane materiały zawarte w Programie Praktyk Pedagogicznych i Dokumentacji Praktyk Pedagogicznych, które przygotowano pod kierunkiem koordynatora merytorycznego dr Jolanty Pułki w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego w ramach projektu zatytułowanego „Efektywne praktyki pedagogiczne - platforma między teorią a praktyką w kształceniu kandydatów na nauczycieli”.

8. Świetlica socjoterapeutyczna	28
9. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna.....	28
10. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	30

III. MODUŁ 2 – Rozwijanie umiejętności wychowawczych

1. Przygotowanie do pracy w przedszkolu (30 godzin).....	30
2. Przygotowanie do pracy w szkole podstawowej w klasach 1-3 (30 godzin)	30

IV. MODUŁ 3 – Rozwijanie umiejętności dydaktycznych

1. Przygotowanie do samodzielnej pracy w przedszkolu (15 godzin).....	31
2. Przygotowanie do samodzielnej pracy w szkole podstawowej – klasy 1-3 (15 godzin).....	31
3. Samodzielna praca w przedszkolu (30 godzin) samodzielnego prowadzenia zajęć.....	32
4. Samodzielna praca w szkole podstawowej – klasy 1-3 (30 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć)	32

CZĘŚĆ III

I. ZALICZENIE PRAKTYK

1. Informacje ogólne	33
2. Wykaz dokumentów niezbędnych do zaliczenia praktyk	34
3. Wzory dokumentów.....	35
a) Arkusz hospitacji placówki.....	35
b) Karta opinii o studencie	37
c) Arkusz czynności studenta	40
d) Wykaz zajęć samodzielnych realizowanych przez studenta	40

CZĘŚĆ IV

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA OPIEKUNA PRAKTYK

1. Zasady dobrego komunikowania się	42
2. Cechy dobrego nauczyciela	44
3. Konflikty w klasie.....	47
4. Arkusz obserwacji lekcji	48

BIBLIOGRAFIA	52
---------------------------	----

CZĘŚĆ I

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1 Informacja o Uczelni

Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego dawna Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego, jest szkołą niepubliczną, specjalizującą się w kształceniu na poziomie wyższym osób, podejmujących studia I stopnia (licencjackie, inżynierskie) i studia II stopnia (magisterskie) w trybie stacjonarnym (dziennym) i niestacjonarnym (zaocznym). Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego działa od 13 lipca 1993 roku, wpisana jest do prowadzonego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych pod nr 29.

Patronem Szkoły jest Bogdan Jański (1807-1840) – przyjaciel Adama Mickiewicza, wielki humanista, ekonomista i prawnik, człowiek o rozległej wiedzy i rozległych zainteresowaniach, myślący odważnie i niekonwencjonalnie, wyprzedzający swoją epokę oraz wielu nam współczesnych w podejściu do gospodarczej aktywności, indywidualnej zaradności i przedsiębiorczości, a także do tożsamości Polski i idei zjednoczonej Europy. Bogdan Jański promował model „człowieka zintegrowanego”, łączącego harmonijnie sprawność i skuteczność w działalności z ideałami chrześcijańskimi. Był założycielem Zgromadzenia Zmartwychwstańców, znanego między innymi z działalności edukacyjnej w wielu krajach świata.

Misją Szkoły, wykształconą na bazie ponad 150-letniej tradycji działalności edukacyjnej Zgromadzenia Zmartwychwstańców w wielu krajach świata, jest: edukacja do chrześcijańskiej służby Narodowi, Kościołowi i Państwu; wdrażanie uniwersalizmu chrześcijańskiego według Zmartwychwstańców, który brzmi: Podejmując zbawczy plan Boga wobec Narodu Polskiego i innych narodów, będziemy działać dla ich suwerenności

i poszanowania w świecie. Będziemy skutecznie działać na rzecz wspólnoty ludzkiej, która byłaby w stanie zaakceptować dążenia Narodu Polskiego do godnego życia.

Misja Szkoły realizowana jest szczególnie poprzez:

- koncepcję szkoły środowiskowej, która postrzega, bada i stara się zaspokajać potrzeby najbliższego środowiska w różnych płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego aktywnie na nie oddziałując,
- animację środowiska kulturotwórczego, poprzez kreowanie wzorców zachowań, postaw i wartości wypływających ze Społecznej Nauki Kościoła oraz chrześcijańskiej koncepcji Szkoły,
- kreowanie znaczących autorytetów społecznych, wkomponowanych w wyzwania środowiska lokalnego,
- rozwijanie umiejętności praktycznej aplikacji wiedzy, przeciwstawiając się jej wyalienowaniu w postaci oderwania od potrzeb realiów życiowych i dynamiki rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych absolwenta,
- rozwijanie integralnego modelu kształcenia, łączącego wiedzę, postawy i umiejętności w jednolitym organizmie kultury akademickiej i organizacyjnej Szkoły.

Uczelnia kładzie nacisk nie tylko na wiedzę i określone sprawności, ważne w pracy zawodowej, ale także na formowanie ludzi, zachowujących się i działających godnie i etycznie. Szkoła przybliży Społeczną Naukę Kościoła Katolickiego – aczkolwiek nie jest uczelnią wyznaniową. Jest ona programowo tolerancyjna, otwarta i dostępna dla ludzi o różnych światopoglądach. Szkoła ma ambicje dostarczania studentom i słuchaczom wiedzy zawodowej i ogólnej w zakresie i na poziomach, pozwalających absolwentom na zdobycie i utrzymanie pracy oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie w realiach wysoce konkurencyjnej gospodarki rynkowej – z korzyścią dla organizacji ich angażujących, społeczeństwa i dla samych absolwentów. Promujemy ludzi świątłych i kompetentnych, aktywnych, zaradnych i przedsiębiorczych.

Dewiza Szkoły to:

Prawda – Dobro – Skuteczność

Poszukiwanie prawdy jest celem nauki. Służenie prawdzie – i dawanie świadectwa prawdzie jest powinnością każdego chrześcijanina i powinnością szczególną każdego pracownika nauki. Czynienie dobra jest powołaniem ludzi dobrej woli. Dobro jest wartością nadrzędną, bez której sama tylko wiedza i sprawności są niewiele warte – a w wielu sytuacjach mogą być wręcz groźne i obracać się przeciwko człowiekowi. Skuteczność, czyli umiejętność osiągania wyznaczonych celów, jest obowiązkiem ludzi podejmujących zadania. Skuteczność jest niezbędna w działaniu – także dla promocji prawdy i dobra.

1.2 Ważne kontakty

Kierownik Projektu
mgr Elżbieta Sitko

e-mail: esitko@krakow.janski.edu.pl

tel.: +48 12 654 54 69, wew. 111, kom. +48 668 182 673

Koordinator praktyk pedagogicznych z ramienia Uczelni

Imię i nazwisko:.....

Telefon kontaktowy:.....

E-mail:.....

Potrzebne informacje podręczne (dyżury, terminy spotkań, konsultacje, inne):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

II. CELE PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

1. CELE OGÓLNE PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

- rozwijanie wiedzy o systemie edukacji, funkcjonowaniu różnych typów placówek, udzielających wsparcia opiekuńczo-wychowawczego uczniom i ich rodzinom;
- rozwijanie umiejętności (opiekuńczo-wychowawczych, dydaktycznych) potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela;
- kształtowanie postaw przedsiębiorczości i inicjatywy w zakresie podejmowanych działań pedagogicznych.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

- rozwijanie wiedzy o funkcjonowaniu przedszkoli, szkół i placówek wsparcia w zakresie realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych;
- zapoznanie z bazą lokalową, organizacją pracy, kadrą pedagogiczną oraz dokumentacją prowadzoną w różnych typach przedszkoli, szkół i placówek;
- rozwijanie wiedzy o stosowanych w działaniach pedagogicznych metodach pracy z podopiecznymi;
- rozwijanie umiejętności komunikowania się przy użyciu różnych kanałów i technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie opiekuńczo-wychowawczym i dydaktycznym;
- rozwijanie umiejętności projektowania i realizowania samodzielnych projektów pracy zespołowej;
- rozwijanie umiejętności organizatorskich i przywódczych, związanych z prowadzeniem grupy podopiecznych;
- rozwijanie umiejętności uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pracy z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod przetwarzania informacji i materiałów;
- kształtowanie postawy otwartości, współpracy w nowych środowiskach pracy pedagogicznej;
- kształtowanie gotowości do podejmowania nowych wyzwań, „uczenia się przez całe życie”.

III. EFEKTY KSZTAŁCENIA

PO ZAKOŃCZENIU REALIZACJI PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH STUDENT PO-SIADA OKREŚLONĄ WIEDZĘ, UMIEJĘTNOŚCI, KOMPETENCJE SPOŁECZNE

1. WIEDZA

- ma podstawową wiedzę o celach statutowych, misji poszczególnych placówek pedagogiczno-psychologicznych, różnych typów przedszkoli i szkół, placówek wspierających rozwój dziecka i udzielających pomocy rodzinie;
- ma podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i specyfice pracy w różnych środowiskach wychowawczych, głównie w przedszkolach, szkołach i placówkach edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i/lub pomocowych;
- ma podstawową wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji, w tym szczególnie w różnych typach przedszkoli/szkół i placówek edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i/lub pomocowych.

2. UMIEJĘTNOŚCI

- potrafi obserwować i interpretować zjawiska społeczne w celu zrozumienia relacji panujących wśród uczniów na terenie przedszkoli/szkół i placówek, postępuje zgodnie z zasadami etyki;
- potrafi analizować i interpretować występujące w grupie sytuacje wychowawcze (np. konflikty, odrzucenie, dobór spontaniczny dzieci w grupy), edukacyjne (np. brak zainteresowania zajęciami, trudności w opanowaniu materiału, potrzeba dostosowania wymagań do możliwości dziecka) oraz opiekuńcze, kulturalne;
- jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach, realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie;
- odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne;
- potrafi przeprowadzić badania z wykorzystaniem prostych metod socjometrycznych oraz dokonać analizy i interpretacji ich wyników

w celu zrozumienia zjawisk społecznych w kontekście działalności pedagogicznej;

- ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i wykorzystuje je w pracy z dziećmi (prowadząc zajęcia z grupą), rodzicami (uczestnicząc w zebraniach dla rodziców) oraz pracownikami szkoły (omawiając i przygotowując się do zajęć);
- potrafi prezentować i uzasadniać własne pomysły związane z planowaniem pracy pedagogicznej (np. przygotowanie do prowadzenia zajęć z dziećmi, przygotowanie do spotkań z rodzicami, szkoleń nauczycieli na Radach Pedagogicznych);
- potrafi oceniać przydatność stosowanych przez nauczycieli metod pracy, procedur postępowania w różnych sytuacjach oraz wykorzystywać dobre wzorce dla planowania zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej;
- potrafi stosować odpowiednie działania i strategie służące rozwiązywaniu trudności pojawiających się w trakcie trwania praktyk pedagogicznych, umiejętnie je rozwiązywać oraz projektować dalszy przebieg realizowanych działań;
- potrafi wspierać rozwój samodzielności uczniów, inspirować ich do całościowego uczenia się, samodzielnego rozwijania zainteresowań i pasji;
- potrafi stosować w podejmowanej przez siebie działalności pedagogicznej zasady i normy etyczne oraz rozstrzygać pojawiające się dylematy natury etycznej;
- potrafi współpracować w zespole pełniąc różne role: w czasie trwania praktyk współpracuje z opiekunem (zarówno w czasie prowadzenia zajęć przez opiekuna, w czasie prac nad tworzeniem konspektów/scenariuszy zajęć, w czasie prowadzenia zajęć samodzielnych); z uczniami (organizując i prowadząc zajęcia pedagogiczne).

3. KOMPETENCJE SPOŁECZNE

- jest przekonany o wartości i potrzebie podejmowania różnorodnych działań pedagogicznych w środowisku społecznym i wyraża gotowość do podejmowania trudu we wszelkich indywidualnych i zespołowych działaniach pedagogicznych, służących środowisku społecznemu;
- jest przekonany o konieczności postępowania zgodnie z zasadami etyki, o moralnych powinnościach nauczyciela, o zakresie jego od-

powiedzialności, praw, obowiązków niezbędnych do funkcjonowania w tej roli;

- potrafi aktywnie współpracować z instytucjami wspierającymi pracę szkoły w celu stymulowania wszechstronnego rozwoju ucznia i udzielania pomocy jego rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z placówkami znajdującymi się w otoczeniu bliskim szkole (środowisku lokalnym);
- potrafi odpowiedzialnie i starannie przygotowywać się do swojej pracy, wykazuje punktualność i dbałość o wykonywane zadania i działalność pedagogiczną.

IV. REGULAMIN PRAKTYK

REGULAMIN PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH DLA SPECJALNOŚCI PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA SZKOŁY WYŻSZEJ IM. BOGDANA JAŃSKIEGO WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY W KRAKOWIE

PRZEPISY OGÓLNE

§1

1. Regulamin opracowany został na podstawie przepisów zawartych w:
 - 1.1 Ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 164 z 2005 roku, poz 1365).
 - 1.2 Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 7.09.2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli.
 - 1.3 Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz.U. nr 187 poz. 1385).
 - 1.4 Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. nr 164 z 2007 roku, poz. 1166).
 - 1.5 Statucie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego.
 - 1.6 Regulaminie studiów w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego uchwalonym uchwałą nr 18 Konwentu Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego, z dnia 23 kwietnia 2008 roku.

§2

1. Ilekroć w regulaminie jest mowa o:

- a) placówkach – rozumie się przez to przedszkola, szkoły podstawowe, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, inne formy wychowania przedszkolnego, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne, określone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010;
- b) opiekunach – rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach wymienionych w §2 ust.1, pkt a., będących w czasie trwania praktyki opiekunami praktyk pedagogicznych.

§3

1. Uczelnia organizuje dla studentów specjalności Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna praktyki pedagogiczne, których charakter i czas trwania określają plany i programy kształcenia.
2. Do odbycia praktyk pedagogicznych ujętych w planie nauczania zobowiązani są studenci systemu stacjonarnego i niestacjonarnego.
3. Szczegółowe informacje na temat rodzajów, form i celów organizowania praktyk zawiera Przewodnik Praktyk Pedagogicznych Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejscowy w Krakowie.
4. Przewodnik Praktyk Pedagogicznych zawiera minimum programowe praktyki.
5. Nie dopuszcza się możliwości odbycia praktyki w czasie krótszym, niż wskazuje na to program.

ZASADY ORGANIZACJI PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

§4

1. Praktyki pedagogiczne organizowane są w oparciu o porozumienie, które określa warunki ich odbywania.
2. Porozumienie o prowadzeniu praktyk pedagogicznych zawiera Dyrektor Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego na podstawie opinii kierownika specjalności i koordynatora praktyk pedagogicznych.

3. Stronami porozumienia są Dyrektor Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego oraz Dyrektor Placówki lub osoba upoważniona, w której odbywać się będzie praktyka.
4. Dyrektor Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego może upoważnić do zawierania porozumienia koordynatora praktyk pedagogicznych.
5. Całością spraw związanych z organizacją praktyk pedagogicznych oraz prowadzeniem bieżącej dokumentacji dotyczącej ich planowania i realizacji zajmuje się koordynator praktyk pedagogicznych.
6. Każdej praktyce przypisane są punkty ECTS zgodnie ze standardami kształcenia na kierunku pedagogika, zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 7.09.2004 i Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz.U. nr 187 poz. 1385).
7. Praktyka studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych powinna być zrealizowana w terminie określonym przez koordynatora praktyk pedagogicznych zgodnie z planem studiów i organizacją roku akademickiego.
8. Praktyka może się odbywać w ramach realizowanych programów Unii Europejskiej, wymian zagranicznych skierowanych do studentów.

PRZEBIEG I DOKUMENTACJA PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

§5

1. Wszystkie rodzaje praktyk są dokumentowane. Szczegółowy wykaz wymaganej dokumentacji znajduje się w programie praktyk.
2. Dokumentacja po sprawdzeniu i ocenie może zostać zwrócona studentowi.
3. Zwrotowi nie podlegają dokumenty, które zostają włączone do teczeki osobowej studenta:
 - a) karta przebiegu praktyki;
 - b) opinia opiekuna praktyki.

UBEZPIECZENIE

§6

1. Student odbywający praktykę pedagogiczną zobowiązany jest do posiadania ubezpieczenia NNW i OC.

2. Uczelnia zapewnia wszystkim studentom możliwość ubezpieczenia NNW i OC (przystąpienie do ubezpieczenia w Uczelni jest dobrowolne).

ZASADY OCENIANIA I ZALICZANIA

§7

1. Warunkiem zaliczenia praktyki jest odbycie jej w ustalonym terminie oraz wykazanie się wiedzą i umiejętnościami określonymi w programie praktyk.
2. Brak zaliczenia praktyki traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia innego przedmiotu.
3. Postępowanie w przypadku niezaliczenia praktyki określa regulamin studiów.
4. Ocenę końcową z praktyk pedagogicznych wystawia i wpisuje do indeksu koordynator praktyk pedagogicznych.
5. Podstawą do oceny ciągłych praktyk pedagogicznych jest:
 - a) kompletna dokumentacja praktyki złożona u koordynatora praktyk pedagogicznych;
 - b) pozytywna opinia o przebiegu praktyki wyrażona w formie opisowej i stopniem, wystawiona przez opiekuna w placówce, potwierdzona pieczęcią placówki;
6. Dokumentację po odbytej praktyce należy składać w terminie wyznaczonym przez koordynatora praktyk pedagogicznych.
7. W organizacji praktyk uczestniczą:
 - a) student – teoretycznie przygotowany do odbycia praktyk;
 - b) koordynator praktyk pedagogicznych – odpowiedzialny za stronę merytoryczną i organizacyjną praktyk na danej specjalności, nadzór i konsultacje, a także za kontrolę prawidłowości realizacji praktyki przez powierzonych jego pieczy studentów;
 - c) dyrektor placówki – odpowiedzialny za przyjęcie studentów na praktyki i wskazanie opiekunów praktyk z ramienia instytucji, dysponujących wymaganymi przez uczelnię kwalifikacjami;
 - d) opiekun praktyki z ramienia placówki – odpowiedzialny za pracę studentów odbywających praktyki.

8. Do zadań koordynatora praktyk pedagogicznych z ramienia Uczelni należy przede wszystkim:
 - a) kontaktowanie się z instytucjonalnymi opiekunami praktyki w celu bieżącej kontroli jej przebiegu i prawidłowości realizacji programu;
 - b) udzielanie studentom konsultacji w zakresie realizowanego przez nich programu praktyki;
 - c) kontrola pracy studentów, w tym hospitowanie prowadzonych przez nich zajęć w wymiarze ustalonym przez kierownika jednostki organizacyjnej;
 - d) podejmowanie decyzji o zaliczeniu studentowi praktyki pedagogicznej na podstawie: uzyskanej od szkolnego opiekuna opinii, zawierającej ocenę pracy studenta, złożonej przez studenta dokumentacji;
 - e) sporządzanie i przekazywanie kierownikowi ds. praktyk bezpośrednio po zakończeniu nadzorowanej praktyki zbiorczego sprawozdania z jej przebiegu;
 - f) przedstawienie kierownikowi ds. praktyk po zakończeniu praktyki opinii o pracy opiekunów szkolnych, oceny hospitowanych szkół pod względem ich przydatności do realizacji praktyk oraz ewentualne wnioski dotyczące usprawnień organizacyjnych.
9. Dyrektor placówki, w której realizowana jest praktyka studentów:
 - a) zatwierdza możliwość i warunki odbycia praktyk w reprezentowanej instytucji;
 - b) jest stroną przy zawarciu porozumień dotyczących praktyk między placówką a Uczelnią;
 - c) wyznacza opiekunów praktyk z ramienia placówki;
 - d) akceptuje ewentualne zawieranie umów-zleceń z opiekunami praktyk z placówki;
10. Opiekun praktyki powołany z ramienia placówki:
 - a) zapoznaje studentów z obowiązującym w instytucji regulaminem pracy, przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz ochronie tajemnicy państwowej i służbowej;
 - b) zapewnia studentom odpowiednie stanowiska pracy i udostępnia materiały dotyczące funkcjonowania placówki – niezbędne do odbycia praktyk zgodnie z jej programem i wymogami placówki;

- c) kontroluje zgodność przebiegu praktyk z instrukcją praktyki;
- d) zatwierdza studenckie-indywidualne plany odbycia praktyk;
- e) nadzoruje wykonanie powierzonych studentowi zadań;
- f) ocenia przebieg praktyki i pracę studenta (opisowo i w stopniu);

11. Student odbywający praktyki zobowiązany jest do:

- a) uczestnictwa w zebraniu z Koordynatorem praktyk pedagogicznych (opiekunem praktyk z ramienia Uczelni);
- b) zapoznania się z instrukcją praktyk
- c) wykonywania zadań przewidzianych w instrukcji praktyk (stawianych przez opiekuna praktyki);
- d) systematycznego dokumentowania przebiegu praktyki i gromadzenia dokumentacji wymaganej do zaliczenia praktyki;
- e) stosowania się do poleceń kierownictwa placówki i przestrzegania obowiązującego w placówce regulaminu pracy;
- f) posiadania ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków i ważnych badań lekarskich wymaganych przez placówkę.

ZALICZENIE PRAKTYK

§8

1. Zaliczenie przez studenta Wydziału Zamiejscowego w Krakowie SWBJ praktyk przewidzianych planem studiów w danym roku akademickim jest jednym z kryteriów zaliczenia roku.
2. Uzyskanie przez studenta zaliczeń ze wszystkich praktyk przewidzianych w planie studiów jest m.in. warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego.
3. Student, który z uzasadnionych przyczyn nie odbył praktyk w terminie przewidzianym planem studiów, może otrzymać zgodę Dziekana Wydziału na jej odbycie w innym terminie, nie kolidującym z zajęciami dydaktycznymi, wynikającymi z planu studiów.
4. Dziekan Wydziału może wyrazić zgodę na zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej, jeśli jest (była) ona zgodna ze studiowanym kierunkiem i specjalnością.
 - 1.1 W takim przypadku student powinien uzyskać pisemną zgodę Dziekana, po uprzednim zaopiniowaniu wniosku przez Koordy-

natora praktyk pedagogicznych. Zaliczenie może mieć miejsce, jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe, które odpowiada programowi praktyki – w wymiarze godzin odpowiadającym wymiarowi przewidzianemu do realizacji w czasie praktyki zawodowej oraz wykaże, że:

- a) był lub jest zatrudniony na stanowisku zgodnym ze studiowaną specjalnością;
- b) odbywał praktyki podczas wcześniejszego kształcenia.

5. Zaliczenie praktyki przez opiekuna praktyki z ramienia Uczelni następuje po:

- 5.1 przedstawieniu przez studenta pełnej wymaganej dokumentacji praktyki w wyznaczonym terminie (dziennik praktyk uwzględniający harmonogram praktyki, załączniki tj. konspekty, protokoły, sprawozdania oraz inne materiały wyszczególnione w instrukcjach realizacji poszczególnych rodzajów praktyk); potwierdzenia terminu odbycia praktyk opatrzonego pieczęcią dyrektora placówki, w której praktyka była realizowana;
- 5.2 przedstawieniu w formie pisemnej opinii i oceny opiekuna praktyki z ramienia placówki, zawierającej spostrzeżenia dotyczące: postawy, wiedzy, poziomu zaangażowania w wykonywaną pracę, punktualności oraz merytorycznego przygotowania studenta.
- 5.3 przedstawieniu w formie ustnej lub pisemnej opinii studenta o odbytej praktyce.

6. Po uzyskaniu zaliczenia praktyki poświadczonego wpisem do indeksu oraz karty okresowych osiągnięć, dokumentacja odbytych praktyk zostaje zwrócona studentowi.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§9

Regulamin Praktyk Pedagogicznych Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego został uchwalony dnia 17 listopada 2010 r. na posiedzeniu Rady Wydziału Zamiejscowego w Krakowie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego.
Regulamin wchodzi w życie z dniem podpisania.

V. PLAN PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

SEMESTR ZIMOWY II ROK STUDIÓW	MODUŁ 1. Praktyki hospitacyjne – 32 godziny	
	Uczelnia – Koordynator Praktyk (KP)	Placówka – Opiekun Praktyk (OP)
	Spotkanie organizacyjne dotyczące praktyk – omówienie programu i dokumentacji praktyk – 2 godz. Niezbędne dokumenty – brak	Hospitacje 10 placówek – w każdej po 3 godziny – 30 godzin Niezbędne dokumenty – zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP arkusza hospitacji placówki przedłożonego przez studenta.
SEMESTR LETNI II ROK STUDIÓW	MODUŁ 2. Rozwijanie umiejętności wychowawczych – 121 godzin	
	Uczelnia	Placówka
	Spotkanie z Uczelnianym Koordynatorem praktyk – 2 godziny Niezbędne dokumenty – skierowanie studenta do odbycia praktyk w placówkach.	Przygotowanie do pracy w przedszkolu (30 godzin) Niezbędne dokumenty – zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP arkusza czynności przedłożonego przez studenta.
		Przygotowanie do pracy w szkole podstawowej w klasach 1-3 (30 godzin) Niezbędne dokumenty – zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP arkusza czynności przedłożonego przez studenta.
	Kurs pierwszej pomocy – 16 godzin Niezbędne dokumenty – brak	
	Kurs przygotowawczy dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży – 36 godzin Niezbędne dokumenty – brak	
	Kurs z zakresu umiejętności posługiwania się technologiami informatycznymi – komunikacyjnymi – 4 godziny Niezbędne dokumenty – brak	
	Warsztaty metodyczne (3 filmy instruktażowe) – 3 godziny Niezbędne dokumenty – brak	

SEMESTR ZIMOWY III ROK STUDIÓW	MODUŁ 3. Rozwijanie umiejętności dydaktycznych – 97 godzin	
	Uczelnia	Placówka
	Spotkanie z Uczelnianym Koordynatorem praktyk - 2 godziny Niezbędne dokumenty – skierowanie studenta do placówki	Przygotowanie do samodzielnej pracy w przedszkolu – 15 godzin Niezbędne dokumenty – zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP arkusza czynności przedłożonego przez studenta.
		Przygotowanie do samodzielnej pracy w szkole podstawowej – klasy 1-3 (15 godzin) Niezbędne dokumenty – zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP arkusza czynności przedłożonego przez studenta.
	Warsztaty metodyczne - 3 godziny	
	Spotkanie z Uczelnianym Koordynatorem praktyk - 2 godziny	Samodzielne prowadzenie zajęć w przedszkolu – 30 godzin. Niezbędne dokumenty: – zweryfikowanie i potwierdzenie/zatwierdzenie przez OP dokumentów przedłożonych przez studenta: * arkusz czynności * wykaz zajęć samodzielnych * scenariusze zajęć - wypełnienie karty oceny studenta
		Samodzielne prowadzenie zajęć w szkole podstawowej – klasy 1-3 (30 godzin). Niezbędne dokumenty: – zweryfikowanie i potwierdzenie/zatwierdzenie przez OP dokumentów przedłożonych przez studenta: * arkusz czynności * wykaz zajęć samodzielnych * scenariusze zajęć - wypełnienie karty opinii o studencie
	Spotkanie z Uczelnianym Koordynatorem praktyk – podsumowanie i zaliczenie praktyk – 2 godziny.	

CZĘŚĆ II

I. REALIZACJA PRAKTYK

I. ZADANIA OPIEKUNA PRAKTYK HOSPITACYJNYCH KROK PO KROKU

Krok 1

Ustalenie z Koordynatorem Praktyk ze strony Uczelni harmonogramu realizacji praktyk hospitacyjnych.

Krok 2

Przyjęcie studentów na terenie placówki, odnotowanie obecności studentów zgodnie z przedłożonymi przez Uczelnię imiennymi listami.

Krok 3

Realizacja Programu praktyki hospitacyjnej w części teoretycznej i warsztatowej.

Krok 4

Zweryfikowanie i potwierdzenie przez OP hospitacji placówki przedłożonego przez studenta.

2. ZADANIA OPIEKUNA PRAKTYK

MODUŁ 2 – ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH

I MODUŁ 3 – ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI DYDAKTYCZNYCH

KROK PO KROKU

Nad właściwym przebiegiem procesu związanego z przebiegiem praktyk czuwają bezpośrednio:

- * koordynator praktyk pedagogicznych wyznaczony przez Uczelnię
- * opiekunowie praktyk w placówkach

KROK 1

Potwierdzenie listy studentów odbywających praktykę opracowanej i przekazanej przez uczelnię delegującą.

KROK 2

Stworzenie w porozumieniu ze studentem właściwego godzinowego terminarza praktyk (terminarz nie powinien kolidować z planem zajęć studentów na uczelni).

Wstępne omówienie zasad odbywania praktyk na terenie danej placówki.

KROK 3

- * Opiekun praktyk zapoznaje studentów z charakterem pracy w szkole/przedszkolu, ich strukturą organizacyjną i programową oraz z podstawową dokumentacją prowadzoną w szkole/przedszkolu.
- * Opiekun zapoznaje studentów z zadaniami i obowiązkami nauczyciela w szkole/przedszkolu oraz innych zatrudnionych pracowników dydaktycznych.
- * Opiekun ma za zadanie pomoc studentom w aklimatyzacji na terenie szkoły, poprzez umożliwienie kontaktów z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym, psychologiem, reedukatorem, nauczycielem świetlicy, uczestnictwo w Radzie pedagogicznej, spotkaniu z rodzicami innych formach aktywności.

KROK 4

Opiekun prowadzi zajęcia, które są obserwowane przez studentów. Opiekunowie w ten sposób prezentują studentom własne metody dydaktyczno-wychowawcze. Każdorazowo po zakończeniu zajęć opiekun praktyk omawia zajęcia ze studentami.

KROK 5

Opiekun umożliwia studentom samodzielne przeprowadzenie wybranych fragmentów zajęć lub całych zajęć – po wcześniejszej akceptacji scenariuszy zajęć przygotowanych przez studentów, w wymiarze podanym w programie praktyki.

KROK 6

W trakcie trwania praktyki opiekun nadzoruje, weryfikuje i opiniuje dokumentację prowadzoną przez studentów, której szczegółowy opis znajduje się w załączeniu, a także uzupełnia dodatkowy dokument „Karta opinii o studencie”, który znajduje się w Systemie Informatycznym Wspierania Praktyk Pedagogicznych.

Przez cały okres trwania praktyki w danej placówce opiekun umożliwi studentom asystowanie przy różnego typu zajęciach administracyjnych i organizacyjnych zgodnie z programami poszczególnych modułów praktyk.

II. MODUŁ 1 – PRAKTYKI HOSPITACYJNE

Programy praktyk hospitacyjnych w wybranych placówkach:

1. Publiczne Przedszkole

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: ustawa, cele statutowe, misja.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, kwalifikacje, wykonywane zadania, godziny pracy, obowiązki dyrektora, zatrudnianie nauczycieli.
3. Godziny pracy placówki, oferta (zajęcia obowiązkowe i dodatkowe, potrzeby dzieci) ilość oddziałów.
4. Metody pracy: wymagania programowe na poszczególnych poziomach, sposoby ich realizacji, nowatorskie metody i programy.
5. Omówienie programu wychowawczego przedszkola.
6. Omówienie współpracy z rodzicami (problemy i usprawnienia dla przedszkola).

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Analiza programu i metod pracy przedszkola, sposobów aktywizowania grupy.
2. Obserwacja pracy z określoną grupą wiekową – 3, 4, 5-latków.
3. Zwiedzanie sal przedszkolnych – zapoznanie się z wyposażeniem, pomocami, organizacją żywienia, rozkładem ramowym dnia w poszczególnych grupach wiekowych.
4. Odpowiedzialność za dziecko – obserwacja sprawowanej opieki nad dzieckiem, informacja o zasadach odbierania dzieci z przedszkola.
5. Odpowiedzialność za urazy, wypadki w przedszkolu – komentarz po zajęciach, informacja na temat odpowiedzialności nauczyciela.

2. Publiczna Szkoła Podstawowa

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: cele statutowe, misja szkoły, godziny pracy placówki, struktura placówki – np. ilość oddziałów.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, godziny pracy – pensum nauczyciela, obowiązki dyrektora i nauczycieli, zasady zatrudniania nauczyciela – wymagane kwalifikacje i niezbędne umiejętności początkującego nauczyciela.
3. Omówienie głównych założeń szkolnego programu wychowawczego – profilaktycznego, ofert zajęć obowiązkowych i dodatkowych.
4. Innowacyjne działania podejmowane przez placówkę – nowatorskie metody i programy, współpraca ze środowiskiem lokalnym/placówkami pozaszkolnymi.
5. Zmiany systemowe dotyczące placówki – m.in. zasady wczesnej diagnozy w oparciu o nowe rozporządzenie o pomocy psychologicznej – pedagogicznej, informacje o możliwości niepromowania ucznia na poziomie klas 1 – 3.
6. Omówienie współpracy z rodzicami (problemy i usprawnienia dla szkoły), pedagogizacja rodziców.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Obserwacja pracy nauczyciela, ze szczególnym akcentem na sposoby aktywizowania grupy.
2. Obserwacja pracy z określoną grupą wiekową, porównanie różnic (I etap kształcenia i II etap kształcenia).
3. Obserwacja sprawowanej opieki nad dzieckiem na terenie klasy, odpowiedzialność za dziecko. Na ile dzieci mogą być samodzielne? (po zajęciach komentarz prowadzącego na ten temat plus informacja o tym czy dziecko może samo wracać do domu po szkole, jakie są tego warunki, informacja o funkcjonowaniu świetlic). Informacja o tym do kiedy dziecko ma być prowadzone za rękę przez rodzica..., odpowiedzi dot. zasad odbierania dzieci ze szkoły.
4. Odpowiedzialność za urazy, wypadki w szkole. Co zrobić kiedy dziecku się coś przytrafi? – komentarz po zajęciach, informacja na temat odpowiedzialności nauczyciela.

5. Analiza Sali – układ, dopasowanie do wieku dzieci, wykładzina i kącik zabaw – wykorzystanie w procesie dydaktycznym, potrzeby rozwojowe dzieci w kontekście sześciolatek w szkole.

3. Publiczne Przedszkole Integracyjne

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem

lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: ustawa, cele statutowe, misja.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, kwalifikacje, wykonywane zadania, godziny pracy, obowiązki dyrektora, szczególne kwalifikacje wymagane od nowozatrudnionych nauczycieli.
3. Godziny pracy placówki, oferta (zajęcia obowiązkowe, dodatkowe, potrzeby dzieci), ilość oddziałów.
4. Metody pracy: wymagania programowe na poszczególnych poziomach, sposoby ich realizacji, nowatorskie metody i programy (omówienie programu wychowawczego placówki).
5. Dzieci z problemami – analiza informacji od lekarza/poradni, analiza orzeczeń, analiza sposobu dostosowania warunków pracy do możliwości dziecka (analiza prac zespołów które od roku 2011/2012 powstają do koordynacji z takimi dziećmi – IPET).
6. Omówienie współpracy z rodzicami (problemy i usprawnienia dla przedszkola).

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Analiza metod pracy, sposobów aktywizowania grupy, praca nauczyciela wspomagającego w grupie, metody pracy z dziećmi z orzeczeniami, sposoby integracji dzieci.
2. Analiza współpracy nauczycieli – prowadzącego i wspomagającego.
3. Obserwacja pracy z określoną grupą wiekową, porównanie różnic.
4. Zwiedzanie sal przedszkolnych – zapoznanie się z wyposażeniem, pomocami, organizacją żywienia, rozkładem ramowym dnia.
5. Odpowiedzialność za dziecko – obserwacja opieki nad dzieckiem o specjalnych potrzebach, omówienie pracy z dzieckiem z danym typem potrzeb edukacyjnych, doświadczenie własne Opiekuna spotkania.
6. Odpowiedzialność za urazy, wypadki w przedszkolu – komentarz po zajęciach, informacja na temat odpowiedzialności nauczyciela.

7. Sposoby wspomagania dziecka chorego: cukrzyca, padaczka, niepełnosprawność ruchowa, dostosowanie sal do potrzeb dzieci.

4. Zespół Szkół Integracyjnych

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem

lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: ustawa, cele statutowe, misja.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, kwalifikacje nauczycieli, którzy mogą pracować w szkole integracyjnej, wykonywane zadania.
3. Godziny pracy placówki, oferta (zajęcia obowiązkowe, dodatkowe, potrzeby dzieci) ilość oddziałów.
4. Nowatorskie metody i programy pracy z uczniami (innowacje pedagogiczne).
5. Uczniowie integracyjni – analiza orzeczeń, analiza sposobu dostosowania warunków pracy do możliwości dziecka.
6. Regulacje prawne w kwestii oceniania uczniów posiadających orzeczenie do kształcenia specjalnego, omówienie klasyfikacji – podstawowe warunki do wydania orzeczeń oraz placówki uprawnione do ich wydawania.
7. Współpraca szkoły z innymi instytucjami: poradnia psych – pedagogiczna, kurator, przychodnie specjalistyczne, MOPS.
8. Dostosowanie szkoły do potrzeb uczniów.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Obserwacja klasy – integracja dzieci niepełnosprawnych z rówieśnikami.
2. Analiza współpracy nauczyciela prowadzącego z nauczycielem wspomagającym, pracy klasy w systemie integracyjnym, obserwacja potrzeb uczniów integracyjnych oraz sposobów realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniach (omówienie po zajęciach).
3. Obserwacja różnic w pracy w systemie szkoły podstawowej i gimnazjum (tu studenci są na hospitacjach po jednej godzinie w gimnazjum i szkole podstawowej w klasach 1 -3).
4. Wymagania w stosunku do nauczyciela prowadzącego, jako nauczyciela w klasie integracyjnej – problemy i wyzwania tej specyfiki pracy.

5. Specyfika pracy w zależności od problemów dzieci integracyjnych, uczących się w szkole.

5. Dom Dziecka

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: cele statutowe, misja placówki, struktura placówki.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, godziny pracy – stanowiska i zadania poszczególnych członków personelu: wychowawcy, psychologowie, lekarze, pielęgniarki i położne, rehabilitant, logopeda, pracownicy socjalni, prawnik, inni.
3. Omówienie procedury przyjmowania i pobytu podopiecznych w placówce (zasady, przedział wiekowy, czas pobytu, inne).
4. Omówienie najważniejszych problemów dotyczących funkcjonowania rodzin i podopiecznych, którymi zajmuje się instytucja – dane demograficzne rodziny, definicja problemu, cele i formy pomocy rodzinie, postępowanie – opis „krok po kroku”, planowane uzyskane efekty postępowania.
5. Zapoznanie z programami prowadzonymi przez placówkę, mającymi na celu reintegrację społeczną i zawodową podopiecznych.
6. Zapoznanie się z organizacją procesu dydaktyczno-wychowawczego dla wszystkich podopiecznych placówki.
7. Zapoznanie się z rodzajami i zadaniami instytucji, z którymi współpracuje Instytucja.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Obserwacja pracy nauczyciela – wychowawcy z określoną grupą wiekową – specyfika terapii wychowawczej stosowanej w placówce.
2. Obserwacja pracy terapeutów prowadzących zajęcia specjalistyczne (indywidualne i grupowe).
3. Analiza struktury poszczególnych sal i całości budynku – układ, dopasowanie do wieku i potrzeb podopiecznych, gabinety specjalistyczne, bezpieczeństwo.
4. Odpowiedzialność za urazy, wypadki w szkole. Co zrobić kiedy dziecku się coś przytrafi? – komentarz po zajęciach, informacja na temat odpowiedzialności nauczyciela.

6. Ośrodek wczesnej interwencji

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z prawnymi podstawami pracy placówki.
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną placówki.
3. Zapoznanie się z podstawową dokumentacją.
4. Zapoznanie się z najczęstszymi problemami dzieci.
5. Zapoznanie się z procedurą przyjmowania dzieci do OWI.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Poznanie specyfiki diagnozy i terapii dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi – obserwacja diagnozy prowadzonej przez zespół.
2. Zapoznanie się z warsztatem pracy specjalistów OWI, możliwość rozmowy z zespołem.
3. Hospitacja zajęć terapeutycznych z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi za zgodą placówki.

7. Dom kultury

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: ustawa, cele statutowe, misja.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, kwalifikacje, wykonywane zadania, wymagane kwalifikacje.
3. Realizowana współpraca z innymi domami kultury w Polsce i zagranicą, aspekty współpracy międzynarodowej, organizacja wspólnych imprez, konkursów.
4. Zapoznanie się z ofertą prowadzonych w placówce zajęć (rodzajami zajęć: plastyczne, muzyczne, ruchowe, artystyczne), potencjalnymi adresatami oferty – przedziały wiekowe grup odbiorców.
5. Omówienie dostępności placówki dla osób zainteresowanych udziałem w zajęciach – godziny pracy, zgłoszenia, tryb zapisów.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Zapoznanie się z bazą lokalową domu kultury – pracowanie plastyczne, muzyczne, teatralne, sportowe.

2. Obserwacja zajęć realizowanych w domu kultury (w różnych pracowniach).

8. Świetlica socjoterapeutyczna

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się prawnymi podstawami pracy placówki.
2. Zapoznanie się ze strukturą i zadaniami placówki.
3. Zapoznanie z dokumentacją placówki.
4. Zapoznanie z aktami prawnymi wewnętrznymi.
5. Zapoznanie się z etiologią i symptomatyką podstawowych problemów, z jakimi borykają się podopieczni placówki.
6. Zapoznanie się z podstawowymi formami pracy placówki ze szczególnym uwzględnieniem socjoterapii.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Obserwacja pracy pracownika świetlicy w czasie pomocy dzieciom w odrabianiu zadań domowych.
2. Hospitacja zajęć specjalistycznych (wyrównawczych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych).
3. Hospitacja zajęć socjoterapeutycznych, które uczą pewnych umiejętności społecznych przydatnych do budowania satysfakcjonujących więzi międzyludzkich.
4. Hospitacja warsztatów profilaktycznych dla podopiecznych placówki.

9. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z prawnymi podstawami pracy placówki (statut poradni, plan rozwoju placówki, roczny plan pracy poradni).
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną placówki.
3. Zapoznanie się z najczęstszymi problemami klientów.
4. Zapoznanie się z procedurą przyjmowania dzieci i młodzieży do poradni.
5. Zapoznanie się ze specyfiką badań diagnostycznych (diagnoza sprawności umysłowej, diagnoza analizatorów, etc.).

6. Zapoznanie się z pracą Zespołu Orzekającego.
7. Zapoznanie się z opiniami wydawanymi przez poradnię.
8. Zapoznanie się z kwestiami dotyczącymi pracy profilaktycznej.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Zapoznanie się z bazą lokalową placówki, m.in. z salą przeznaczoną do badań diagnostycznych (rodzaje prowadzonych badań, omówienie najczęściej diagnozowanych problemów), pracownią logopedyczną.
2. Możliwość rozmowy i omówienia doświadczeń z własnej pracy Zespołu Orzekającego.
3. Obserwacja pracy pedagogicznej i/lub logopedycznej z dziećmi – podopiecznymi poradni.

10. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Treści dla studentów w ramach spotkania z Dyrektorem lub wyznaczonym w tym celu Opiekunem praktyki studenckiej:

1. Zapoznanie się z działalnością placówki: cele statutowe, misja szkoły, godziny pracy placówki, struktura placówki.
2. Informacje na temat kadry: ilość osób zatrudnionych, godziny pracy – stanowiska i zadania poszczególnych członków personelu (nauczyciele, psychologowie, pedagodzy specjaliści, lekarze, pielęgniarki, rehabilitanci, logopeda, pracownicy socjalni). Kwalifikacje i kompetencje kadry SOSW.
3. Omówienie procedury przyjmowania uczniów do SOSW (orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, stan zdrowia, inne).
4. Poznanie specyfiki pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Zapoznanie z działaniami podejmowanymi przez placówkę, mającymi na celu zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych podopiecznych SOSW.
6. Zapoznanie się z rodzajami i zadaniami instytucji, z którymi współpracuje SOSW – w zakresie profesjonalizacji działalności Ośrodka oraz integracji podopiecznych Ośrodka ze środowiskiem lokalnym.
7. Omówienie współpracy z rodzicami (problemy i usprawnienia dla szkoły), pedagogizacja rodziców.

Czynności, w które zostaną włączeni studenci w ramach części warsztatowej:

1. Obserwacja specyfiki pracy nauczyciela pracującego z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych – organizacja i przebieg procesu kształcenia.
2. Omówienie doświadczeń Opiekuna praktyki z pracy terapeutycznej z dzieckiem z określonymi zaburzeniami rozwojowymi (rodzaje, metody, formy terapii).
3. Analiza struktury sali dydaktycznej i ośrodka – układ, dopasowanie do wieku i specjalnych potrzeb dzieci, gabinety specjalistyczne, bezpieczeństwo.

III. MODUŁ 2

- Rozwijanie umiejętności wychowawczych

1. Przygotowanie do pracy w przedszkolu (30 godzin)

1. Zapoznanie się z programem wychowawczym realizowanym w przedszkolu (wymagania programowe w poszczególnych grupach wiekowych).
2. Zapoznanie się z salami przedszkolnymi – układ sal, wyposażenie, pomoce, organizacja wyżywienia.
3. Zapoznanie się z rozkładem ramowym dnia w poszczególnych grupach wiekowych.
4. Zapoznanie się z metodami pracy w poszczególnych grupach wiekowych.
5. Zapoznanie się z zasadami odbierania dzieci z przedszkola/współpracą z Rodzicami.
6. Obserwacja zajęć w grupie 3,4 i 5-latków.

2. Przygotowanie do pracy w szkole podstawowej w klasach 1-3 (30 godzin)

1. Analiza przepisów szkolnych: statut szkoły (system oceniania, oceny z zachowania, etc.).
2. Zapoznanie się z salą: część z ławkami, część z wykładziną, szuflady, kąciki z pomocami, rozkład, uzasadnienie rozmieszczenia – zapoznanie się z bazą lokalową.
3. Analiza dokumentacji klasy: dziennik (sprawdzanie obecności, układ dokumentu, wpisywanie tematów lekcji, ocen), opinie i inne dokumen-

ty uczniów (analiza pod kątem potrzeb i możliwości dzieci, omówienie z opiekunem).

4. Analiza programu nauczania, zapoznanie się z wymaganiami i minimum programowym etapu edukacyjnego, na którym znajduje się hospitowana klasa.
5. Obserwacja różnych lekcji – najlepiej z arkuszem obserwacji podzielonym na: treści, metody pracy z klasą, obserwację klasy jako grupy (czy są zainteresowani, jak pracują, jaka jest ich komunikacja z nauczycielem), przygotowanie nauczyciela, rozplanowanie materiału w czasie, etc; omówienie notatek z opiekunem – asystowanie nauczycielowi.

IV. MODUŁ 3

- Rozwijanie umiejętności dydaktycznych

1. Przygotowanie do samodzielnej pracy w przedszkolu (15 godzin)

1. Przygotowanie scenariuszy do prowadzenia samodzielnych zajęć/ omówienie ich z Opiekunem w placówce.
2. Pomoc w przygotowaniu imprezy okolicznościowej (Mikołajki, Dzień Matki, Dzień Dziecka itp.).
3. Asystowanie wychowawcy w spotkaniu z Rodzicami.
4. Udział w wycieczce/wyjeździe do teatru/zoo/fabryki bombek itp.
5. Udział w radzie pedagogicznej/konferencji metodycznej/szkoleniu/ wydarzeniu kulturalnym, udział w targach edukacyjnych.
6. Rozmowy z psychologiem i logopedą.

2. Przygotowanie do samodzielnej pracy w szkole podstawowej – klasy 1-3 (15 godzin)

1. Udział w radzie pedagogicznej/konferencji metodycznej/szkoleniu/ wydarzeniu kulturalnym, udział w targach edukacyjnych.
2. Udział w wyjeździe integracyjnym/zielonej szkole.
3. Nawiązanie współpracy z pedagogiem, psychologiem, reedukatorami, socjoterapeutą, świetlicą szkolną.
4. Analiza sprawdzianów, kartkówek i innych pisemnych form sprawdzania wiadomości uczniów, pomoc przy sprawdzaniu – ocenianie

- sprawdzianów , przygotowanie pytań egzaminacyjnych (kartkówki, sprawdzianów).
5. Przygotowanie kilku scenariuszy lekcji, omówienie z opiekunem (planowanie pod kątem treści, metody aktywne, dostosowanie do możliwości uczniów, rozplanowanie w czasie).
 6. Pomoc w przygotowaniu wywiadówki dla rodziców.
 7. Sprawdzanie prac domowych.

3. Samodzielna praca w przedszkolu (30 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć)

1. Realizacja zajęć na podstawie przygotowanego przez studenta scenariusza zajęć po uprzednim zatwierdzeniu projektu przez Opiekuna praktyk w placówce, pod względem poprawności merytorycznej i metodycznej.
2. Przygotowanie pomocy dydaktycznych/środków dydaktycznych, wspomagających prowadzenie samodzielnich zajęć.

4. Samodzielna praca w szkole podstawowej - klasy 1-3 (30 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć)

1. Realizacja zajęć na podstawie przygotowanego przez studenta scenariusza zajęć po uprzednim zatwierdzeniu projektu przez Opiekuna praktyk w placówce, pod względem poprawności merytorycznej i metodycznej.
2. Przygotowanie pomocy dydaktycznych/środków dydaktycznych wspomagających prowadzenie samodzielnich zajęć.

CZĘŚĆ III

ZALICZENIE PRAKTYK

1. Metoda portfolio

Praktyki pedagogiczne są dokumentowane z wykorzystaniem metody Portfolio.

Metoda ta służy dokumentowaniu własnych osiągnięć zawodowych oraz planowaniu dalszego rozwoju. Działania realizowane w trakcie praktyk pedagogicznych są odnotowywane na przygotowanych arkuszach, kartkach, formatkach. Dokumentacja prowadzona jest w formie elektronicznej poprzez stworzony w tym celu system – System Informatyczny Wspierania Praktyk – SWIP.

Indywidualny Profil Studenta zawiera zbiór prac, stanowiących o wykonywaniu aktywności zaplanowanych w ramach programu praktyk pedagogicznych. Prace studenta, wypełniane arkusze, jak i uzyskane certyfikaty/dyplomy ukończonych szkoleń, świadczą o nabyciu przez studenta wymaganych kompetencji.

Dane zapisywane na Indywidualnym Profilu Studenta są efektem gromadzonych przez studenta doświadczeń, rozwijania wiedzy i umiejętności w trakcie spotkań i ewaluacji, dokonywanych z Opiekunami praktyk – w placówce i w Uczelni. Tworzenie IPS jest rzeczą indywidualną i wymaga określonego czasu potrzebnego do opisanie własnych refleksji.

Student/ka zobowiązany jest do prowadzenia własnego IPS według metody Portfolio podczas trwania praktyk pedagogicznych. Zgromadzone w systemie dane będą podstawą do zaliczenia poszczególnych modułów praktyk pedagogicznych przez Opiekunów praktyk w Placówkach i Koordynatora praktyk w Uczelni.

2. WYKAZ DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO ZALICZENIA PRAKTYK

Uwaga:

Wszystkie dokumenty są sporządzane bezpośrednio w Systemie Informatycznego Wspierania Praktyk

Portfolio studenta/ki powinno zawierać:

1. 10 arkuszy hospitacji placówek – wypełnia student – wzór arkusza hospitacji stanowi załącznik nr 1 – do obowiązków opiekuna praktyk w placówce należy sprawdzenie arkusza pod względem merytorycznym, podpisanie i opieczątowanie dokumentu,
2. 1 plan wydarzenia plenerowego – zaliczenia zadania dokonuje koordynator praktyk ze strony Uczelni,
3. 2 opisy postępowania w sytuacji zagrożenia – zaliczenia zadania dokonuje koordynator praktyk ze strony Uczelni,
4. 6 zadań związanych z pracą z materiałem filmowym – realizacja bezpośrednio w SIWPP – zaliczenia dokonuje koordynator praktyk ze strony uczelni,
5. kartę opinii o studencie – wypełnia opiekun praktyk w placówce – wzór karty stanowi załącznik nr 2,
6. kartę samooceny studenta,
7. 2 scenariusze zajęć dydaktycznych prowadzonych samodzielnie przez studenta w przedszkolu,
8. 2 scenariusze zajęć dydaktycznych prowadzonych samodzielnie przez studenta w szkole podstawowej – załącznik nr 5,
9. 1 arkusz czynności studenta – wzór arkusza stanowi załącznik nr 3,
10. 2 wykazy zajęć prowadzonych samodzielnie przez studenta (przedszkole i szkoła podstawowa) – wzór wykazu zajęć stanowi załącznik nr 4,
11. zalecana jest także dokumentacja w postaci fotografii zajęć dydaktycznych prowadzonych samodzielnie przez studenta (zdjęcia wykonanych w ramach lekcji prac).

3. WZORY DOKUMENTÓW

Załącznik 1. Arkusz hospitacji placówki

.....

Pieczętka placówki

ARKUSZ HOSPITACJI PLACÓWKI

1. Data hospitacji

.....

2. Miejsce odbytej hospitacji /pełna nazwa i adres instytucji/

.....

.....

.....

3. Imię i nazwisko Opiekuna praktyki

.....

4. Rodzaj placówki/podstawa prawna funkcjonowania placówki

.....

.....

5. Struktura organizacyjna placówki/funkcje pełnione przez placówkę

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Dokumentacja prowadzona przez placówkę

.....
.....
.....

9. Współpraca z innymi podmiotami

.....
.....
.....

10. Uwagi, osobiste refleksje, sugestie, wnioski

.....
.....
.....
.....

.....
Podpis Opiekuna

Załącznik 2. Karta opinii o studencie

Pieczęć placówki

Miejscowość i data.....

KARTA OPINII O STUDENCIE/TCE

Imię i nazwisko studenta.....

Liczba opiniowanych godzin praktyki.....

Opiekun praktyki (imię i nazwisko):.....

Proszę zaznaczyć w jakim stopniu student/tka w Pana/i opinii opanował/a wyszczególnione elementy warsztatu pracy nauczyciela według następującej skali:

5 – bardzo dobrym, 4 – dobrym, 3 – dostatecznym, 2 – miernym, 1 – niedostatecznym

I. Część merytoryczna

Student/tka posiada wiedzę na temat różnorodności technik i metod nauczania.

5 4 3 2 1

Student/tka zapoznał/a się ze strukturą oraz zasadami funkcjonowania placówki.

5 4 3 2 1

Student/tka zna program wychowawczy realizowany w placówce.

5 4 3 2 1

Student/tka zna bazę lokalową placówki.

5 4 3 2 1

Student/tka zna zakres odpowiedzialności opiekuna za dziecko w placówce.

5 4 3 2 1

Student/tka zna zasady pracy z podopiecznymi placówki.

5 4 3 2 1

Student/tka posiada wiedzę o współpracy placówki ze środowiskiem lokalnym.

5 4 3 2 1

Student/тка posiada wiedzę na temat dokumentacji prowadzonej w placówce.

5 4 3 2 1

II. Część metodyczna

Student/тка potrafi rozwiązać pojawiające się problemy wychowawcze i edukacyjne.

5 4 3 2 1

Student/тка potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu pedagogiki w celu analizowania i interpretowania sytuacji edukacyjnych.

5 4 3 2 1

Student/тка potrafi utrzymać dyscyplinę w grupie.

5 4 3 2 1

Student/тка potrafi budować dobre relacje do pracy zespołowej swoich podopiecznych.

5 4 3 2 1

Student/тка dostosował/a poziom prowadzonych zajęć do możliwości podopiecznych.

5 4 3 2 1

Student/тка zrealizował/a wszystkie założenia zawarte w konspekcie/scenariuszu zajęć.

5 4 3 2 1

Student/тка używał/a różnych technik i metod aktywizujących w trakcie prowadzenia zajęć.

5 4 3 2 1

Student/тка umiejętnie dobierał/a i wykorzystywał/a środki i pomoce dydaktyczne do specyfiki prowadzonych przez siebie zajęć.

5 4 3 2 1

III. Kompetencje do wykonywania zawodu

Student/тка sumiennie przygotowywał/a się do zajęć.

5 4 3 2 1

Student/тка brał/a aktywny udział w wydarzeniach z życia placówki (wybieczka, konferencja, rada pedagogiczna, przedstawienie).

5 4 3 2 1

Student/тка współpracował/a ze specjalistami zatrudnionymi w placówce (pedagog, psycholog, reeducator, logopeda).

5 4 3 2 1

Student/тка współpracował/a z rodzicami.

5 4 3 2 1

Student/тка potrafił/a dostosować język przekazu do odbiorcy (dziecko, nauczyciel, rodzic).

5 4 3 2 1

Student/тка posiada umiejętności interpersonalne.

5 4 3 2 1

Student/тка wykazał/a się kulturą osobistą.

5 4 3 2 1

Student/тка wykazał/a zainteresowanie pracą pedagogiczną w placówce.

5 4 3 2 1

Zaliczam praktykę pedagogiczną studenta/teki z ogólną oceną.....

.....
(data i podpis Opiekuna praktyki)

Załącznik nr 3. Arkusz czynności studenta

Arkusz jest narzędziem dokumentującym realizację czynności, związanych z przygotowaniem się do prowadzenia samodzielnych zajęć w przedszkolu/szkole. Student/ka może odnotowywać przygotowywanie pomocy dydaktycznych, rozmowy z Opiekunem praktyki, obserwowane lekcje, współpracę z pedagogiem, reedukatorem, logopedą i in.

L.p.	Czynności realizowane w trakcie praktyk	Ilość godzin przeznaczonych na czynność	Data	Podpis Opiekuna
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Własne spostrzeżenia/ refleksje dotyczące czynności.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć samodzielnych realizowanych przez studenta

Zajęcia samodzielne są prowadzone indywidualnie przez studenta/tkę lub przez 2-3 osobowy zespół koleżeński.

Miejsce praktyki:

L.p.	Temat lekcji samodzielnie prowadzonej	Klasa	Data	Podpis Opiekuna
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				

CZĘŚĆ IV

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA OPIEKUNA PRAKTYK

1. Zasady dobrego komunikowania się

Nasza skuteczność, jako mówcy zależy zarówno od formy wypowiedzi, jak i przekazywanej treści. Warto zatem przestrzegać reguł dotyczących się zarówno odpowiedniego przygotowania wypowiedzi, jak też konkretnych zaleceń w kwestii sposobu prowadzenia rozmowy. Najistotniejsze zasady dobrej komunikacji to:

1. **Poznaj samego siebie** – musimy mieć świadomość własnych celów, zamierzeń, cech, preferencji, temperamentu i motywów. Trudno oczekiwać zrozumienia ze strony innych, kiedy sami nie potrafimy zrozumieć siebie. Nadawca powinien mieć jasność tego, co chce przekazać odbiorcy.
2. **Uwzględniaj chwiejność uwagi rozmówcy** – nikt nie jest w stanie odebrać wszystkich naszych przekazów bez względu na to, co mówimy i w jaki sposób. Trzeba liczyć się ze zmiennością uwagi słuchacza, ich selektywnością, przekręcaniem sensu naszych wypowiedzi. Należy ponadto unikać przeladowania informacyjnego pamiętając o ograniczeniach w zdolności do przetwarzania danych.
3. **Licz się z uczuciami drugiej strony** – powinniśmy zwracać uwagę na stan psychiczny, kondycję emocjonalną słuchacza. Konieczne jest, aby uwzględniać w wypowiedzi perspektywę odbiorcy i używać odpowiedniego kodu czy rodzaju argumentacji.
4. **Zwracaj uwagę na sens, a nie na formę wypowiedzi.** Zrozumienie treści kierowanych do nas przekazów jest pełniejsze, gdy staramy się uchwycić sens całej wypowiedzi, a nie poszczególnych jej fragmentów czy słów. Treść powinna być odbierana w kontekście poruszanego zagadnienia. Zasadniczym błędem jest wyrywanie poszczególnych fragmentów przekazu z jego całościowego kontekstu czy zwracanie przesadnej uwagi na sposób wypowiedzi.

5. **Spróbuj przyjąć punkt widzenia swoich oponentów.** Spojrzenie na sprawę z pozycji partnera, chwilowa zamiana ról jest szczególnie przydatna w sytuacjach narastającego niezadowolenia partnerów i narastającego konfliktu.
6. **Mówmy w sposób jasny, rzeczowy.** Zagmatwany sposób przedstawiania swoich poglądów, nieodpowiednio dobrana treść wypowiedzi, nadmierne i przesadne używanie przenośni, to częste błędy w przekazie komunikatów. Zasadniczym mankamentem jest konstruowanie długich, złożonych zdań, w których mówca pragnie pochwalić się elokwencją, tracąc przy tym na efektywności komunikacji.
7. **Wspieraj słowa komunikacją niewerbalną.** Należy zwrócić szczególną uwagę na spójność komunikacji werbalnej i pozasłownej tak, aby uniknąć sprzecznych lub niejasnych komunikatów.

Proces komunikacji interpersonalnej obejmuje procesy słuchania i mówienia następujące kolejno. Strony zajmują w poszczególnych fazach rozmowy pozycje zarówno słuchacza, jak i mówcy. Oto, jakich zasad powinniśmy przestrzegać, dbając o efektywność słuchania:

- **„motywacja”** do słuchania – to najważniejsza pojedyncza cecha odróżniająca dobrego słuchacza od słuchacza złego. By słuchoać, trzeba być obecnym gdzieś przy mówcy, ale by słuchoać dobrze, trzeba naprawdę tego chcieć – i wierzyć, że możemy dowiedzieć się czegoś ważnego. Błędem jest założenie, że inni nie mają mi do powiedzenia niczego istotnego, bo na przykład są młodzi, mniej wykształceni, nie zajmują tak ważnej pozycji we władzach itd.;
- **obiektywizm** w trakcie słuchania oznacza szanowanie sposobu myślenia drugiej strony, nawet jeżeli się nie podziela jej zdania. Obiektywny słuchacz odtwarza sens tak, jak go widzi jego partner;
- **cierpliwość** to zdolność do słuchania całości wypowiedzi nadawcy, bez względu na jej długość. Właściwe zachowanie w roli słuchacza oznacza wstrzymywanie się od przerywania mówcy, kontrolowanie skłonności do przypisywania mu intencji i tendencji sprzecznych z wypowiedzianymi słowami. Ponadto wymaga hierarchizacji przekazu na ważne, bardzo ważne i najważniejsze wątki. Łącznie jest to działanie, dające nadawcy otwarte pole prezentacji swych przekonań;

- **wnikliwość** słuchania oznacza, że odbierając przekaz, staramy się zrozumieć jego najważniejszy sens, a nie poszczególne słowa i zdania. Warto odpowiedzieć sobie na pytanie: „co miał na myśli nadawca przekazując nam te komunikaty? Co one znaczą dla niego? Z jaką intencją je wygasał?”;
- **dokładność** to umiejętność oddzielania słyszalnych przekazów od ich interpretacji, wykraczających poza znaczenie bezpośrednie. Faza przetwarzania przekazu powinna być świadomie oddzielona od fazy jego słyszenia;
- **wrażliwość** to umiejętność wychwytywania wszelkich symptomów reakcji emocjonalnych, zarówno o charakterze pozytywnym, jak i negatywnym. Dostrzeżenie tych reakcji – w sposób świadomy – umożliwi ich bardziej konstruktywne wykorzystanie niż wtedy, gdy reagujemy nieświadomie, powielając dostrzeżone emocje. Wnikliwość obserwacji pozwala dostrzec nawet drobne, ale istotne wskaźniki pobudzenia rozmówcy. Wrażliwy odbiorca nie ogranicza się do percepcji, ale w swych odpowiedziach uwzględnia stan emocjonalny drugiej strony;
- **wsparcie** to działanie, które stwarza atmosferę aprobaty i zrozumienia dla rozmówcy. Chodzi o ułatwianie mu przedstawienia wszystkich jego przekonań związanych z omawianym tematem. Jest to szczególnie trudne, kiedy odbiorca komunikuje, że nie jest zainteresowany tym, co do niego mówimy.

Pamiętaj!

Rola słuchacza nie ogranicza się do biernego słuchania. Jest on aktywnym współtwórcą sytuacji komunikacyjnej i powinien dołożyć starań, aby była ona możliwie najbardziej efektywna.

2. Cechy dobrego nauczyciela

- **Refleksja i plastyczność myślenia** – warunkują twórczość pedagogiczną, zapobiegają schematom w nauczaniu i wychowaniu, umożliwiają przewidywanie skutków podejmowanych działań i eliminowanie z nich nieskutecznych czynności.
- **Umiejętność budowania poczucia własnej wartości uczniów**, wyrażania opinii o nich w taktownej formie, bez agresji, złości i poniżania.

- **Cierpliwość i wytrwałość** pozwalają zrozumieć potrzeby dzieci w różnym wieku
- **Autentyczność** – umiejętność bycia zawsze sobą, a nie grania roli w zależności od sytuacji.
- Poczucie sprawiedliwości.
- **Umiejętność organizowania pracy dydaktycznej i różnych form aktywności uczniów, rozbudzania ciekawości i rozwijania zainteresowań oraz stymulowania do samorozwoju.**
- **Umiejętność rozładowywania przykrych przeżyć, napięć i lęków, stresów i frustracji** – dzieci nie potrafią sobie z tym same poradzić.
- **Poczucie humoru** – umożliwia tworzenie przyjemnego klimatu w stosunkach nauczyciel – uczeń, łagodzi konflikty i zapobiega agresji.
- **Umiejętność współpracy i współdziałania z rodzicami**, wspólne opracowywanie strategii wychowania.
- **Zdolność empatii** – rozumienia wewnętrznego świata dziecka i wnikania w jego uczucia – warunkuje dobór właściwych metod wychowania i nauczania.
- **Zdolność decentracji** – umiejętność rozpatrywania wielu zdarzeń z pozycji ucznia, wchodzenia w jego rolę i patrzenia na świat z jego perspektywy. Chroni przed popełnieniem błędów w kontaktach z uczniem.
- **Zdolność dostrzegania zmian w postawach i rozwoju poznawczym uczniów.** Sztywne utrzymywanie raz wytworzonej opinii o uczniu hamuje jego rozwój. Będzie się on zachowywał na zasadzie „samospełniającego się proroctwa” – potwierdzi zachowanie zgodne z tą opinią.
- **Odporność na trudności** i wytrwałość w ich pokonywaniu.
- **Dojrzałość emocjonalna** – umożliwia rozważne dokonywanie ocen wielu sytuacji, powstrzymywanie wybuchów złości, okazywanie opanowania. Przejawia się w cierpliwości, wytrwałości i umiejętności panowania nad sobą. Jest to jedna z najistotniejszych cech nauczyciela, bez niej nie można efektywnie spełniać swojej roli.
- **Umiejętność aktywnego słuchania uczniów.**
- **Umiejętności diagnostyczne i terapeutyczne.**
- **Zdolność adaptacji do zmieniających się sytuacji**, otwartość na innowacje pedagogiczne.

- **Umiejętność stosowania urozmaiconych strategii nauczania, zachęcania do rozwijania myślenia krytycznego, rozwiązywania problemów i stosowania wiedzy w praktycznym działaniu.**
- **Zdolność racjonalnego programowania swego czasu pracy i czasu wolnego**, by uczniowie nie dostrzegali nauczyciela jako zmęczonego, znerwicowanego.
- **Samoświadomość pełnionej roli** – nauczyciel powinien zdawać sobie sprawę z odpowiedzialności roli, z zadań jakie przed nim stoją. Od niego zależy w dużym stopniu rozwój uczniów i ich zdrowie psychiczne.
- **Umiejętność społecznego komunikowania się** – jej brak powoduje wiele nieporozumień w relacjach nauczyciel – uczeń. Pożądanymi formami społecznego komunikowania się są dialog, rozmowa, dyskusja, negocjowanie itp. Stosunki nauczyciel uczeń powinny mieć charakter demokratyczny.
- **Samoakceptacja** – wpływa na zdolność do odbioru krytycznych informacji na swój temat. Jej zaniżony poziom u nauczyciela sprawia, że odbiera on napływające informacje jako zagrażające jego osobie.

3. Konflikty w klasie

Zamieszczone poniżej dyrektywy możesz wykorzystać do pracy z grupą. Warto zapoznać z nimi uczniów, wspólnie je omówić, a może nawet zawiesić w widocznym miejscu i powoływać się na nie w razie pojawienia się sytuacji konfliktowych.

- **Mów otwarcie o tym, co czujesz i czego chcesz.**
- **Bierz odpowiedzialność za powstały konflikt, czyli zastanów się, jaki jest w nim Twój udział, czy zależy Ci na jego rozwiązaniu i co chcesz w tym celu zrobić.**
- **Zaczynając rozmowę na temat konfliktu nie mów o kimś: "uważam, że ty...", a skoncentruj się na własnych uczuciach "Ja czuję się..... kiedy Ty.....".**
- **Nie zadawaj retorycznych pytań w rodzaju: "jak mogłeś to zrobić?; zastąp je stwierdzeniem: "jest tak i tak, musimy to rozwiązać"; czyli myśl konstruktywnie, zamiast wyładowywać własną złość.**
- **Słuchaj uważnie drugiej strony.**
- **Niczego nie ukrywaj, mów o wszystkim, co Ci przeszkadza.**
- **Bądź przygotowany, że inni nie zgodzą się z Twoim stanowiskiem, co nie znaczy, że są ludźmi, z którymi nie można dojść do porozumienia.**
- **Staraj się zachować spokój; jeśli czujesz, że wybuchniesz złością, oddychaj głęboko.**
- **Bądź przygotowany do negocjacji, np. "jeśli ty zrobisz to, ja ze swej strony postaram się o tamto", "mogę zgodzić się na kompromis w tym, ale w tamtym nie", "jak rozumiem nie chcesz pomóc mi w sposób, który uważam za najlepszy, czy wobec tego proponujesz mi inne rozwiązanie konfliktu? itp.**

4. ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

(Arkusz pomocniczy dla Opiekuna Praktyk w Szkole Podstawowej)

Imię i nazwisko nauczyciela			
data	klasa	przedmiot	
temat lekcji			

CELE HOSPITACJI:

.....

.....

.....

Część 1 – obserwacja działań nauczyciela

Stopień realizacji obserwowanych działań nauczyciela		wysoki	średni	niski
Nauczyciel:		2	1	0
I. Organizacja lekcji i motywowanie uczniów				
1.	zapisuje na tablicy temat lekcji i omawia go przedstawia operacyjne cele lekcji			
2.	uzasadnia potrzebę opanowania nowych wiadomości i umiejętności, podaje przykłady ich wykorzystania			
3.	efektywnie wykorzystuje czas zajęć, dba o właściwe tempo			
4.	tworzy przyjazną atmosferę lekcji, pobudza motywację poprzez zadania ciekawe i zaspokajające zainteresowania			
5.	interesująco prowadzi lekcję, co stanowi potwierdzenie umiejętności planowania i organizowania zajęć			
II. Rozpoznawanie poziomu wiedzy i umiejętności				
6.	sprawdza wykonanie pracy domowej przez uczniów, upewnia się, że wszyscy wykonali poprawnie lub ewentualnie poprawili błędy			
7.	ocenia zadania domowe, zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią oraz wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania			

8.	przed wprowadzeniem nowego materiału nauczania nawiązuje do wcześniej omawianych treści programowych			
III. Dostarczanie nowego materiału i ćwiczenia utrwalające				
9.	wprowadza nowe treści w sposób ciekawy, atrakcyjny dla ucznia, wykorzystuje różne źródła informacji			
10.	trafnie dobiera zróżnicowane metody nauczania i formy organizacyjne lekcji			
11.	właściwie dobiera i wykorzystuje środki dydaktyczne			
12.	organizuje ćwiczenia w operowaniu nowym materiałem			
13.	wyznacza zadania, przydziela role			
14.	pobudza aktywność i samodzielność uczniów, angażuje wszystkich do udziału w lekcji			
15.	indywidualizuje pracę z uczniami, biorąc pod uwagę ich możliwości i zdolności			
16.	stopniowo zwiększa poziom trudności ćwiczeń			
17.	obserwuje, słucha, pomaga, doradza, koryguje			
18.	porządkuje informacje, pobudza do wyprowadzania wniosków			
19.	wzmacnia pozytywne zachowania, udziela informacji zwrotnych			
IV. Rozpoznanie efektów edukacyjnych				
20.	podejmuje działania w celu podsumowania lekcji			
21.	ocenia pracę lub aktywność uczniów, wystawia stopnie, uzasadnia je			
22.	zadając pracę domową, umożliwia każdemu uczniowi osiągnięcie sukcesu, dobór zadań jest celowy			

23.	wywołuje w uczniu pozytywny stosunek do zadań, objaśnia je, sprawdza, czy zostały zrozumiane			
24.	upewnia się, że uczniowie rozumieją nowe treści i zastosują je w dalszej edukacji, doradza, jak utrwalić wiedzę			

Część 2 – obserwacja uczniów, opanowanie umiejętności kluczowych:

Stopień realizacji obserwowanych działań uczniów Uczniowie:		wysoki 2	średni 1	niski 0
Planowanie, organizowanie i ocenianie własnego uczenia się	Uczniowie wiedzą, czego nie wiedzą			
	Znają wymagania edukacyjne			
	Potrafią zaplanować i zorganizować miejsce pracy			
Skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentacja własnego punktu widzenia, poprawne posługiwanie się językiem ojczystym	Słuchają, obserwują, wykonują polecenia			
	Notują			
	Wypowiadają się			
	Przekonywująco prezentują opanowaną wiedzę i umiejętności			
	Wypowiadają się poprawną polszczyzną			
	Potrafią uzasadnić swój punkt widzenia			
Efektywne współdziałanie w zespole, podejmowanie indywidualnych i grupowych decyzji	Wymieniają uwagi, spostrzeżenia			
	Dzielą się pracą			
	Każdy uczestnik pracuje			

Rozwiązywanie problemów w sposób twórczy	Rozwiązują problemy typowe			
	Rozwiązują problemy nietypowe			
	Wykonują ćwiczenia kontrolne			
	Odtwarzają informacje pamięciowo			
Poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł oraz efektywne posługiwanie się technologią informacyjną	Samodzielnie poszukują informacji w dostępnych źródłach			
	Porządkują informacje			
	Wykorzystują zdobyte informacje do rozwiązywania zadań i problemów			
	Sprawnie i efektywnie posługują się technologią informacyjną			

Zwięzła ocena hospitowanej lekcji oraz stopnia realizacji przyjętych celów dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych:

.....

.....

.....

.....

.....

Zalecenie hospitacyjne:

.....

.....

.....

.....

.....

Ocena realizacji wydanych zaleceń w toku sprawowanego nadzoru/hospitacji lekcji/zajęć/ poprzednio hospitowanych/bieżących badań wybranych obszarów działalności nauczyciela:

.....

.....

.....
.....
.....

Uwagi nauczyciela:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(podpis hospितowanego)

.....
(podpis Opiekuna Praktyki)

....., dnia

Bibliografia:

W niniejszym Poradniku Praktyk Pedagogicznych zostały wykorzystane materiały zawarte w Programie Praktyk Pedagogicznych i Dokumentacji Praktyk Pedagogicznych, które przygotowano pod kierunkiem koordynatora merytorycznego dr Jolanty Pułki w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego w ramach projektu zatytułowanego „Efektywne praktyki pedagogiczne – platforma między teorią a praktyką w kształceniu kandydatów na nauczycieli”.

H. Hamer, Klucz do efektywności nauczania. *Poradnik dla nauczycieli*, Agencja Wydawnicza Veda, Warszawa 2004.

S. Korczyński, *Obraz Nauczyciela*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2002.

Z. Nęcki, *Komunikacja międzyludzka*, Antykwa, Kraków 2000, s. 118-123.

<http://www.janski.edu.pl> [dostęp: 25.02.2012]

<http://zporaba.edupage.org/> [dostęp: 25.02.2012]